
20. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO SETKÁNÍ MLADÝCH LINGVISTŮ

TEREZA KOUDELÍKOVÁ

Ve dnech 13. a 14. 5. 2019 se konal jubilejní 20. ročník mezinárodního setkání mladých lingvistů. Konference proběhla v Olomouci, v prostorách Katedry bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého, Křížkovského 10. Součástí konference bylo i celostátní kolo soutěže Student a věda.

Ústřední téma letošní konference neslo název *Mluví, jazyky a text*. Posluchači tak měli možnost vyslechnout přednášky rozličného zaměření a zároveň se seznámit s výsledky vědeckého bádání přednášejících. Úvodní přednášku proslovila v pondělí v dopoledních hodinách Jana Šnytová z Univerzity v Ljubljani. V příspěvku nazvaném *Jedl slezský lid „kobzole“, nebo „brambůrky“ aneb problematika překladu Slezských písní do slovinštiny* autorka příspěvku představila charakteristické rysy překladatelského přístupu překladatele Frana Albrehta při překládání Bezručovy sbírky do slovinštiny.

Po přestávce na oběd následovaly referáty hlavní části konference. Odpolední 1. blok konference zahájila Maria Matiová (FF Univerzita Konštantína Filozofa) příspěvkem *Zhody a diferencie v interpretácii skutočnosti uloženej v jazyku*, v němž se podrobněji zabývala frazémy v kontextu mezikulturních a mezijazykových přesahů. Druhý příspěvek, *Zpracování valence v jednojazyčném výkladovém slovníku*, přednesla Sylva Nzimba (FF UK / ÚČJ AV). V příspěvku se posluchači seznámili se současným způsobem zpracování valence v Akademickém slovníku současné češtiny i s návrhy na nové zpracování valence do budoucna. O životě a díle slovenského spisovatele a novináře Daniela Licharda mohli posluchači vyslechnout příspěvek Jany Nemčkové (FF Univerzita Konštantína Filozofa) nazvaný *Vplyv diela Daniela Licharda na ustaľovanie spisovnej slovenčiny*, po němž následoval poslední příspěvek tohoto bloku nazvaný *Mikova výrazová sústava v kontexte vínných etikiet slovenských vín*, který pronesla Katarína Mikulcová (FF UK v Nitře).

Po polední přestávce následoval 2. blok, který zahájila Lucie Baloušová (PdF UK) příspěvkem *Kritická místa výuky syntaxe v 7. ročníku základní školy – východiska*, v němž autorka příspěvku představila vlastní výzkumný projekt včetně dosavadních výsledků výzkumu kritických míst výuky syntaxe v uvedeném ročníku základní školy. Poté si posluchači mohli poslechnout příspěvek Lucie Brychtové (FF MU), *Lingvistická analýza mluveného projevu u pacientů s afázií*, v němž se seznámili s výsledky výzkumu a možnostmi využití takto koncipované analýzy mluveného projevu pacientů s afázií v diagnostických a terapeutických přístupech. Následoval příspěvek *Lexikální disimilace ve vybrané internetové diskuzi* Simony Khatebové (FF MU), v němž se autorka příspěvku zabývala rozmanitostí lexikálních prostředků analyzovaných ve vybraných diskuzích na portálu eMimino.cz, a odpolední blok konference zakončila Jana Kovářová (PdF UK), která se rovněž zaměřila na zkoumání lexikálních změn a pronesla *Rozšafný příspěvek aneb O proměnách lexikálního významu*.

V pondělních odpoledních hodinách souběžně probíhalo i celostátní kolo lingvistické soutěže Student a věda. Soutěže se zúčastnilo celkem 10 studentů. Na prvním místě se umístila studentka Hana Hledíková (FF UK) s příspěvkem *Prozodické členění u dobrých mluvčích v češtině a angličtině*. Druhé místo obsadila studentka Markéta Čajánková (FF UPOL), která přednesla příspěvek s názvem *Bilingvismus a osobnost: Výzkum v oblasti psycholingvistiky*. Třetí místo získala Barbora Genserová díky svému příspěvku *Česká modální konstrukce „nepotřebovat + infinitiv“ s významem „není nutné, abych“*. Čestná uznání byla udělena Filipovi Kubečkovi (FF MU) za práci *Přehled užití vyjmenovaných slov z hlediska tvarů a Světlaně Müllerové (FF UK)*, která představila příspěvek s názvem *Kolokace staroanglických adjektiv a jejich protikladů ve střední angličtině přijatých ze staroseverštiny*.

Pondělní konference byla ukončena neformálním posezením, kde mj. probíhala i diskuze nad již pronesenými příspěvky.

Druhý den konference zahájil Karel Kučera, který se ve své přednášce *Funkce českých přísloví ve sdělovacích prostředcích v období totality* zabýval mj. hlavními faktory, jež se v těchto sdělovacích prostředcích podílely

na zvýšeném počtu citací českých přísloví. Po plenární přednášce si posluchači mohli vyslechnout příspěvky rozdělené do celkem čtyř workshopů. Dopoledne souběžně probíhaly workshopy Expresivita/Kognitivní lingvistika, Čeština jako cizí jazyk/Translation a Diachronní workshop. Ve workshopu Expresivita/Kognitivní lingvistika mohli posluchači vyslechnout příspěvky týkající se expresivity ve zpravodajství, jež byla tématem příspěvku Jitky Horákové (FF UP): *Expresivita hlavních zpravodajských relací celoplošných televizních stanic v syntaktické rovině* i Viktora Jílka (FF UP): *Expresivita v žurnalistických sděleních – nástroj ovlivnění příjemce a prostředek porušení objektivit ve zpravodajství*. Workshop zakončil Martin Janečka (FF JCU), který zkoumá vztah gestiky a afázie a který na dané téma přednesl příspěvek *Využití softwarového nástroje OpenPose ve výzkumu gest u afatiků*.

Ve workshopu Čeština jako cizí jazyk/Translation nejdříve vystoupila Eva Nováková (FF UP), která se v příspěvku *Role kontrastivní lingvistiky v překladu* věnovala současnému statusu kontrastivní lingvistiky jako aplikované jazykovědné disciplíny. Druhým příspěvkem workshopu byla práce Magdalény Lapúnikové (FF UP) s názvem *Realizace zdvořilosti ve francouzštině a češtině*, která se, jak již název napovídá, zaměřila na zkoumání toho, jaké jsou nejvhodnější způsoby co nejefektivnějšího překlání zdvořilostních jevů z francouzského do českého jazyka. Workshop zakončila Michaela Kopečková (FF UP) příspěvkem *Problematické jevy v české výslovnosti pro mluvčí s mateřským jazykem islandštinou*, který vycházel z výzkumu provedeného přednášející během desetidenní stáže na Islandu.

Diachronní workshop zahájil Pavel Kosek (FF MU), který v přednášce *Slovosled pronominálních enklitik závislých na neurčitých slovesných formách ve staročeské bibli 1. redakce* seznámil posluchače se slovosledem pronominálních enklitik, jejichž řídícím členem je infinitiv, participium, adjektivum, supinum či případně dějové substantivum, a to na základě materiálu získaného z *Bible olomoucké* a *Bible litoměřicko-třeboňské*. Následoval příspěvek Lucie Šterbové (FF MU), *Čechořečnost – excerpta*, v němž se autorka příspěvku zabývala zpracováním jazykového materiálu díla *Čechořečnost* Václava Jana Rosy. Třetím příspěvkem byla práce Ro-

berta Dittmanna (FF UK) nazvaná *Jazykové rozdíly v bratrských vydáních Nového zákona v letech 1564–1613*. V příspěvku se posluchači seznámili s hlavními typy jazykových rozdílů v bratrské tradici, které byly zjištěny. Poslední příspěvek dopoledního Diachronního workshopu, *Nářeční prvky v mluvě dětí předškolního věku*, pronesla Tereza Koudelíková (FF UP).

Po polední přestávce Diachronní workshop pokračoval, první příspěvek odpoledního bloku představil Marcin Podlaski (NCU Toruń), *About the Old Slavic Dative at the Words *uměti, *rozuměti*, v němž se přednášející zaměřil na slovanský dativ u slov, která vycházejí z psl. *uměti, *rozuměti. Dále následoval příspěvek Ondřeje Mrázka (FF MU) s názvem *GNU Core Utilities pro textová data*, ve kterém představil některé z „linuxových“ programů, jež jsou vhodné pro zpracování textů, a názorně práci s nimi demonstroval na krátkých ukázkách textů. V diachronním workshopu dále vystoupili Andrea Santamaria (Università degli studi di Verona) a Eleonora Selvi (Università degli studi Siena). V příspěvku *A Linguistic and Philological Analysis for a Revisitation of the Mycenaean e-re-ta Tablets* posluchačům představili lingvistickou a filologickou analýzu v nově zpracované studii věnující se mykénským e-re-ta tabulkám. Diachronní workshop zakončila příspěvkem *Semantics of Classifiers: An Experimental Study* Mariia Onoeva (FF MU), která se věnovala klasifikátorům kus a štika a sledovala, zda jsou si tyto klasifikátory, kromě skutečnosti, že se oba vyskytují v týchž kontextech v českém i ruském jazyce, rovný i po stránce sémantické.

Poslední částí dvoudenní konference byl tzv. Retroblok, který symbolizoval dvacetiletou tradici pořádání konference, na němž se s trochou nostalgie zavzpomínalo na úplné začátky pořádání konference, jež byla započata roku 2000 v Praze v Ústavu pro jazyk český AV ČR a která od roku 2001 pokračuje v Olomouci, na půdě Filozofické fakulty Univerzity Palackého. Retroblok zahájila Jindřiška Svobodová (FF UP) příspěvkem *Kam se v prostředí on-line komunikace ztratila zdvořilost*. V příspěvku se věnovala jak žánrovým, tak výrazovým specifikám řeči „blízké a vzdálené“, které posluchačům demonstrovala na materiálu získaném z kulinářské reality show Prostřeno! Následoval příspěvek Petra Pořízky (FF UP) na téma *K metodologickým aspektům vybraných metod extrakce prominent-*

ních výrazů textu. V příspěvku se autor věnoval metodologickým otázkám dvou způsobů extrakce klíčových slov textu, tj. analýze tzv. „keywords“ a tematické koncentraci textu. Data, s nimiž v příspěvku pracuje, pocházejí ze všech základních funkčních stylů a každý styl je zde rovnoměrně zastoupen. O vývoji vnímání jazyka a otázek kultury u českých krajanů žijících v USA v 1. pol. 20. století si mohli posluchači vyslechnout příspěvek Vladimíra Polácha (FF UP), *Jazyk a etnická identita amerických krajanů v 1. polovině 20. století*. Data potřebná pro výzkum získal autor příspěvku z poštovních rubrik dobových krajaňských novin. Následoval příspěvek Kateřiny Křížové (FF UP), *Zooapelativa v českých a nizozemských přirovnáních – ohrožený druh?*, v němž se autorka příspěvku zaměřila na porovnání jazykového obrazu světa vyjádřeného v českých a nizozemských zvířecích přirovnáních. Posledním příspěvkem nejen Retrobloku, ale i letošní dvoudenní konference, byl příspěvek Boženy Bednařikové (FF UP), který nesl název *Mezijazykový výzkum derivačních sítí*. Posluchači měli možnost vyslechnout příspěvek pojednávající o některých způsobech tvoření slov, konkrétněji o derivaci a konverzi a o nových zjištěních vztahujících se k těmto způsobům tvoření slov.

Na letošním jubilejním ročníku konference zaznely více než tři desítky podnětných příspěvků a, tak jako v uplynulých letech, probíhala i letošní konference v duchu přátelsky laděné atmosféry. Příspěvky budou publikovány v konferenčním sborníku vydávaném pořádající institucí.